యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా *వర్సెస్* **ఘౌస్ మహమ్మద్**

(బి.పి.సిన్హా, సి.జె., ఎస్.కె.దాస్, ఎ.కె.సర్కార్,

కె.సి.దాస్ గుప్తా మరియు ఎన్.రాజగోపాల అయ్యంగార్, జె.జె.)

బహిష్కరణ ఉత్తర్వు - విదేశీయులు లేదా భారతీయ పౌరుడు - రుజువు భారం - చట్టం వర్తించే పౌరసత్వ చట్టం, 1955 (57 ఆఫ్ 1955), సెక్షన్ 9-ఫారినర్స్ యాక్ట్, 1946 (13 ఆఫ్ 1946), సెక్షన్స్ 3(2)(సి), 9.

విదేశీయుల చట్టం 1946 సెక్షన్ 3(2)(సి) ప్రకారం ప్రతివాది మూడు రోజుల గడువు ముగిసిన తర్వాత కూడా భారత్ లో ఉండరాదని ఆదేశించింది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం తాను పాకిస్థాన్ జాతీయుడిని కాదని పేర్కొంటూ ఆ ఉత్తర్వులను కొట్టివేయాలని ప్రతివాది పంజాబ్ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. పౌరసత్వ చట్టం 1955 లోని సెక్షన్ 9 ప్రకారం ఒక వ్యక్తి విదేశీయుడు అని నిరూపించడానికి ప్రాథమిక ఆధారాలు ఉంటే, సివిల్ కోర్టు అతను విదేశీయుడా అనే ప్రశ్నకు వెళ్లదని, ఆ ప్రశ్నను చట్టం కింద రూపొందించిన నిబంధనల ప్రకారం నిర్దేశిత అథారిటీ నిర్ణయించాల్సి ఉంటుందని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. అనేది కేంద్ర ప్రభుత్వం. విదేశీయుల చట్టంలోని సెక్షన్ 3(2)(సి) ప్రకారం ప్రతివాదిపై ఎలాంటి ఉత్తర్వులు జారీ చేయలేమని హైకోర్టు నిర్ధారణకు వచ్చి ఆ ఉత్తర్వులను రద్దు చేసింది. ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా భారత యూనియన్ విజ్ఞప్తి మేరకు..

పౌరసత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 9 భారతీయ పౌరుడి పౌరసత్వాన్ని రద్దు చేయడానికి సంబంధించినది మరియు ప్రతివాది పౌరసత్వం రద్దు చేసిన భారతీయ పౌరుడు అని యూనియన్ వాదించనందున ఈ కేసుకు వర్తించదు.

ఒకటి కంటే ఎక్కువ విదేశీ దేశాలు తమ జాతీయుడిగా గుర్తించిన విదేశీయుడి జాతీయత లేదా అతని జాతీయత ఏమిటో అనిశ్చితంగా ఉన్నప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్న విదేశీయుల చట్టంలోని సెక్షన్ 8 కూడా వర్తించదు, ఎందుకంటే ఈ కేసులో ప్రతివాది విదేశీయుడా లేదా భారతీయ పౌరుడా అనేది మాత్రమే ప్రశ్న.

విదేశీయుల చట్టంలోని సెక్షన్ 9 ప్రకారం ఒక వ్యక్తి విదేశీయుడా కాదా అనే ప్రశ్న తలెత్తినప్పుడు, అతను విదేశీయుడు కాదని నిరూపించుకోవాల్సిన బాధ్యత ఆ వ్యక్తిపై ఉంటుంది.

ప్రతివాది విదేశీయుడని నిరూపించే బాధ్యతను కేంద్ర ప్రభుత్వంపై మోపడంలో హైకోర్టు తప్పు చేసింది.

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్ నెంబరు 37 ఆఫ్ 1960.

1957 క్రిమినల్ రిట్ నెంబరు 57-డిలో ఢిల్లీలోని పంజాబ్ హైకోర్టు (సర్క్యూట్ బెంచ్) 1958 ఏప్రిల్ 7 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వుల నుండి ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా అప్పీల్.

పిటిషనర్ల తరపున అటార్నీ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా ఎం.సి.సెతల్వాడ్, బి.సేన్ , టి.ఎం.సేన్ వాదనలు వినిపించారు.

ప్రతివాదుల తరపున హెచ్.ఎల్.ఆనంద్, జనార్దన్ శర్మ వాదనలు వినిపించారు.

1961,ఏప్రిల్ 4. ఈ మేరకు జస్టిస్ సర్కార్ తీర్పు వెలువరించారు- విదేశీయుల చట్టం 1946 లోని సెక్షన్ 3(2)(సి) కింద 1958 జనవరి 29 న తనపై జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేస్తూ రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద ప్రతివాది దాఖలు చేసిన పిటిషన్ ను అనుమతిస్తూ పంజాబ్ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు నుంచి భారత యూనియన్ చేసిన అప్పీలు ఇది. ఢిల్లీ చీఫ్ కమిషనర్ జారీ చేసిన ఆ ఉత్తర్వు ఈ విధంగా ఉంది.

“ఢిల్లీ చీఫ్ కమీషనర్ శ్రీ గౌస్ మహమ్మద్ ను ఆదేశించడం సంతోషంగా ఉంది .... ఈ నోటీసు జారీ చేసిన తేదీ నుండి మూడు రోజుల గడువు ముగిసిన తరువాత పాకిస్తాన్ పౌరుడు భారతదేశంలో ఉండకూడదు .”

1958 ఫిబ్రవరి 3 న ప్రతివాదికి ఆదేశాలు జారీ చేశారు. ప్రతివాది ఆ ఉత్తర్వును పాటించలేదు, బదులుగా దానిని కొట్టివేయాలని కోరుతూ 1958 ఫిబ్రవరి 6 న హైకోర్టును ఆశ్రయించాడు.

విదేశీయుల చట్టం 1946 లోని సెక్షన్ 3(2)(సి) ప్రకారం అథారిటీ ఉత్తర్వులు జారీ చేయడానికి ప్రాథమిక ఆధారాలు ఉండాలని హైకోర్టు వ్యాఖ్యానించింది. అటువంటి వస్తువు ఉనికిలో ఉంటే, ఆ తరువాత దాని ముఖం మీద ఉన్న క్రమం చెల్లుబాటు అయ్యే ఉత్తర్వు అవుతుందనడంలో సందేహం లేదు; అప్పుడు ఈ కోర్టు ఒక నిర్దిష్ట వ్యక్తి విదేశీయుడా లేదా, మరో మాటలో చెప్పాలంటే, ఈ దేశ పౌరుడు కాదా అనే ప్రశ్నకు వెళ్ళదు, ఎందుకంటే పౌరసత్వ చట్టం, 1955 యొక్క సెక్షన్ 9 ప్రకారం, ఈ ప్రశ్నను ఒక నిర్దేశిత అథారిటీ నిర్ణయించాలి మరియు పౌరసత్వ నిబంధనలు, 1956 ప్రకారం, ఆ అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వం." ఆ తర్వాత హైకోర్టు తన ముందు ఉన్న సామగ్రిని పరిశీలించి, "ప్రస్తుత కేసులో విదేశీయుల చట్టం, 1946 లోని సెక్షన్ 3 (2) (సి) ప్రకారం సరైన అథారిటీ ఉత్తర్వులు జారీ

చేయడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు" అని పేర్కొంది. ఈ నేపథ్యంలో హైకోర్టు ఆ ఉత్తర్వులను కొట్టివేసింది.

పౌరసత్వ చట్టం 1955 లోని సెక్షన్ 9 కు ఈ కేసు వర్తించదని భారత యూనియన్ తరఫున వాదించారు. ఈ వాదన సరైనదేనని భావిస్తున్నాం. ఆ సెక్షన్ కొన్ని పరిస్థితులలో భారత పౌరుడి పౌరసత్వాన్ని రద్దు చేయడాన్ని వివరిస్తుంది. ఆ సెక్షన్ లో పేర్కొన్న కారణాల వల్ల పౌరసత్వం రద్దయిందనేది యూనియన్ కేసు కాదు, ప్రతివాదిది కాదు. అందువల్ల కేసు తీర్పు కోసం హైకోర్టు ఆ సెక్షన్ ను ప్రస్తావించడం సమంజసం కాదు. కేసు వాస్తవాలకు ఆ సెక్షన్ వర్తించదు.

విదేశీయుల చట్టం 1946 లోని సెక్షన్ 2(ఎ) ప్రకారం విదేశీయులను భారత పౌరుడు కాని వ్యక్తి అని నిర్వచించారు. ఆ చట్టంలోని సెక్షన్ 3 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) భారతదేశంలో విదేశీయుల ఉనికి లేదా కొనసాగింపును కల్పించే అధికారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇస్తుంది. సెక్షన్ 3 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం విదేశీయులు భారత్ లో ఉండరాదని ఆదేశాలు జారీ చేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ నిబంధన కిందనే ప్రతివాదిని భారత్ విడిచి వెళ్లిపోవాలని ఆదేశాలు జారీ చేశారు.

ప్రతివాది విదేశీయుడు అయితే ఆ ఉత్తర్వులను సవాలు చేయలేమనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. ప్రతిస్పందకుడు విదేశీయుడా అనేది ప్రశ్న. విదేశీయుల చట్టంలోని సెక్షన్ 8(1) ప్రకారం ఒకటి కంటే ఎక్కువ విదేశీ దేశాలు తమ జాతీయుడిగా గుర్తింపు పొందిన లేదా అతని జాతీయత ఏమిటో తెలియనప్పుడు ఒక విదేశీయుడిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. అలాంటప్పుడు విదేశీయుల జాతీయతను నిర్ణయించే అధికారాన్ని ఈ సెక్షన్ ప్రభుత్వానికి ఇస్తుంది. ఈ సెక్షన్ లోని సబ్ సెక్షన్ (2) సబ్ సెక్షన్ కింద ఇచ్చిన జాతీయతకు సంబంధించిన నిర్ణయాన్ని అందిస్తుంది. (1) అంతిమమైనది

మరియు ఏ న్యాయస్థానంలోనూ ప్రశ్నించబడదు. ఈ సెక్షన్ కు ఈ కేసు వర్తించదనే యూనియన్ వాదనతో మేము పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాము, ఎందుకంటే ప్రశ్న వర్తించనప్పుడు ఈ సెక్షన్ వర్తించదు. ఒక వ్యక్తి విదేశీయుడా లేక భారతీయ పౌరుడా అనేది మన ముందున్న ప్రశ్న, భారతీయ పౌరుడు కాని వ్యక్తి యొక్క జాతీయత ఏమిటి అనేది కాదు. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 9 సంబంధితమైనది. మెటీరియల్ కు సంబంధించినంతవరకు ఆ విభాగం ఈ విధంగా ఉంది:

సెక్షన్ 9. సెక్షన్ 8 పరిధిలోకి రాని ఏ సందర్భంలోనైనా ఈ చట్టం లేదా దాని కింద ఇచ్చిన ఏదైనా ఉత్తర్వు లేదా ఆదేశాలకు సంబంధించి ఏదైనా ప్రశ్న ఉత్పన్నమైతే, ఎవరైనా వ్యక్తి విదేశీయుడా కాదా ... అలాంటి వ్యక్తి విదేశీయుడు కాదని నిరూపించుకోవాల్సిన బాధ్యత .... ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్, 1872 (1872 యొక్క 1) లో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీ, అటువంటి వ్యక్తిపై ఆధారపడి ఉంటుంది."

ప్రస్తుత కేసుకు ఈ సెక్షన్ వర్తిస్తుందని, తాను విదేశీయుడిని కాదని చూపించాల్సిన బాధ్యత ప్రతివాదిపై ఉందని స్పష్టం చేశారు. హైకోర్టు ఈ సెక్షన్ లోని నిబంధనలను పూర్తిగా విస్మరించి, నిర్ణయం తీసుకోవడానికి తలెత్తిన ప్రశ్నను తప్పుదోవ పట్టించింది. తాను విదేశీయుడిని కాదని నిరూపించుకోవాల్సిన బాధ్యత ప్రతివాదిపై ఉందని, ఆ భారాన్ని యూనియన్ పై మోపినట్లు కనిపించడం లేదు. ఈ ప్రశ్నకు ఇది పూర్తిగా తప్పుడు విధానం.

ప్రతిస్పందకుడు విదేశీయుడా అనే ప్రశ్న వాస్తవానికి సంబంధించిన ప్రశ్న, దీనిపై చాలా వివాదం ఉంది, దీనికి సాక్ష్యాలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం విచారణ జరపడం సరికాదన్నారు. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఈ ప్రశ్నను దావా ద్వారా నిర్ణయించడం ఉత్తమం మరియు ఈ విషయంలో రెండు పక్షాలకు తీవ్రమైన అభ్యంతరాలు ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు. ప్రతిస్పందకుడికి సలహా ఇవ్వబడితే అటువంటి దావాను దాఖలు చేయడానికి మేము

స్వేచ్ఛగా విడిచిపెట్టాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాము కాబట్టి, ప్రతిస్పందకుడి జాతీయత ప్రశ్నకు సంబంధించిన రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యాలను మేము డీల్ చేయలేదు, తద్వారా భవిష్యత్తులో తీసుకురాబడే ఏదైనా ప్రొసీడింగ్ కు పక్షపాతం చూపకూడదు.

ఇంతకు ముందు చెప్పిన కారణాల వల్ల హైకోర్టు తీర్పును నిలుపుదల చేయలేమని, దానిని పక్కనపెట్టి తదనుగుణంగా ఆదేశాలు జారీ చేయాలని భావిస్తున్నాం. ప్రతివాదిని బహిష్కరించడానికి 1958 జనవరి 29 నాటి ఉత్తర్వులను అమలు చేయడానికి యూనియన్ తక్షణ చర్యలు తీసుకోదని, ఈలోగా ప్రతివాది కోరుకుంటే దావా వేయవచ్చు లేదా అతను విదేశీయుడా కాదా అనే ప్రశ్నకు తగినదని భావించే మరేదైనా చర్యను తీసుకోవచ్చునని యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా తరపున ప్రముఖ అటార్నీ జనరల్ పేర్కొన్నారు.

ఫలితంగా హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను, తీర్పును కొట్టివేస్తూ మేం చేసే ఉత్తర్వులు ఒక్కటే.

అప్పీలుకు అనుమతించబడింది..